

Mgr. art. Eva Kyselová: Vývoj slovenskej činohry v 20 – 70. rokoch 20. storočia a jej dialóg s českým divadlom.

(Posudek vedoucího dizertační práce)

Mgr. Art. Eva Kyselová se ve své disertační práci zabývá vývojem slovenského činoherního divadla v časovém rozmezí od počátku dvacátých let až do sedmdesátých let dvacátého století, a její komparativní rešerše je velice obsáhlá, a souhrnností, uceleností a strukturovaností zkoumaného materiálu, navíc přesvědčuje o schopnostech autorky zpracovat a reflektovat zvolené téma na velké ploše a v širokém časovém záběru. To hlavní, o co se ale autorka ve své disertační práci pokouší, je něco mnohem závažnějšího, subtilnějšího, a především novátorského. Kyselová se totiž pokouší vysledovat těsnou spojitost mezi českou a slovenskou divadelní kulturou, přesněji řečeno klade si otázku do jaké míry mělo české divadlo vliv na formování slovenské divadelní kultury. Na tomto místě je ovšem třeba zdůraznit, že doktorandce jde v této rovině skutečně především o tento inspirativní vliv českého činoherního divadla na slovenskou činoherní tvorbu a že ve své práci sleduje především tuto inspirační linii a tento jejich vzájemný dialog, a nikoli vývoj divadla v Čechách sám o sobě, i když i této problematice se ve své práci nevyhýbá, nicméně využívá jí jen v té míře, která je nutná a potřebná pro její hlavní výzkum, to znamená, že ji velmi pečlivě vřazuje do kontextu jí sledovaného tématu. Doktorandka pro dosažení stanoveného cíle (tj. prokázání vlivu českého divadla na vývoj slovenské činohry) využívá komparativní metody, přesněji řečeno: opírá se především o koncept známého slovenského literárního vědce a komparatisty Dionýza Ďurišiny a její zájem se tak logicky soustředí především k otázkám periodizace jednotlivých etap soužití obou divadelních kultur a na tomto základě pak provádí jejich podrobný výzkum. Svou obsáhlou studii si Eva Kyselová rozložila do několika tematických částí, dále rozdělených do řady samostatných kapitol. Nejprve se věnuje metodologii, vysvětluje proč je pro ní výhodné použít právě tuto Ďurišinovu srovnávací metodu, v dalším oddílu se zabývá vznikem slovenského divadla v období po 1. světové válce, kdy kulturní politika nově založeného společného československého státu politickým aktem, tedy víceméně administrativní cestou, rozhodla o vzniku slovenského profesionálního divadla, ovšem v duchu - tehdy již problematické - idey národních divadel, Poté autorka přechází do let třicátých, kde na slovenské straně nalézá první

emancipační moment, který spatřuje v nástupu obchodníka Antonína Drašara do funkce faktického šéfa této instituce, kdy z jeho rozhodnutí vzniká v rámci SND česká a slovenská činohra, jedna pod vedením Viktora Šulce, v čele druhé - té slovenské - stojí Ján Borodáč, V další části se věnuje vybraným režisérským osobnostem, na jejichž uměleckém počínání zkoumá tvořivé vlivy české režie na slovenské divadlo a sleduje, jak sama ve své práci uvádí, přesahy v mezigenaračním kontextu. Právě důkladná analýza jednotlivých etap vývoje slovenského divadla umožňuje Kyselové postihnout řadu specifických dobových skutečností a okolností, jež od počátku formovaly pohyb v jedné i v druhé divadelní kultuře. Autorka tyto prvky důkladně klasifikuje, ale postupnou emancipaci slovenského divadelnictví nespatřuje jenom ve vnitřním tvůrčím vývoji samotném, tedy v otázkách ryze estetických a společensko – kulturních, nýbrž také v dobových reakcích na vnější události, z nichž nejdůležitější jsou dvě : 2. světová válka a šedesátá léta dvacátého století, kdy se jak české, tak i slovenské divadlo ocitají v nové situaci a jsou nuceny vyrovnávat se (každé ovšem osobitě a po svém) s impulzy druhé divadelní reformy a reagovat na tehdy již vznikající globalizační tendence v celém euroamerickém kulturním prostředí. Autorka ke zvolenému tématu načetla velké množství odborné literatury, která tvoří myšlenkovou základnu její následné úvahy, pracuje s ní svědomitě a s velkou akribií. Pochopitelné, že v práci takového rozsahu lze nalézt i řadu simplifikací, nedůsledností a nepřesností, ale vyhledávat je není předmětem, ani úkolem školitelského posudku, a já tento úkol rád přenechám oběma oponentům. Co ale popřít nelze, je fakt, že v případě disertační práce Evy Kyselové jde o studii novátorskou, o látku dosud histriograficky nezpracovanou, kterou autorka zvládla nejen s velkou odvahou, ale také s porozuměním a především na patřičné odborné úrovni. To je také jeden z důvodů proč disertační práci Evy Kyselové s klidným svědomím doporučuji k obhajobě .

V Praze 13.1.2015

Prof. Jaroslav Etlík

vedoucí disertační práce